

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrata:

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 " "

5 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskavanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — " "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izjaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto

Zarad praznika izide prihodnja številka „Slovenca“ v soboto 10. decembra 188

Govor g. L. Sveteca pri odprtem grobu dr. J. Bleiweisa.

Častita gospoda!

Dragi bratje in sestre!

Utrnila se je zopet zvezda na obnebbi naše mile domovine. Utrnila in ugasnila za vselej je nenavadna, svitla zvezda, ki je tako lepo, tako dobrotno svetila slovenskemu narodu skoraj celega polstoletja.

V črno se zavija vsa slovenska zemlja. Dr. Janeza Bleiweisa Trsteniškega, kterega je narod naš tako visoko spoštoval, tako srčno ljubil; kterega smo s tolikim zaupanjem in s tolikim ponosom kljali svojega očeta — njega ni več. Ta božji glas odmeva od vseh strani slovenske zemlje: „Ni ga več“. In s Slovenci sočutno žalujejo drugi slovanski rodovi. —

Nezapopadljivi so sklepi modrosti Božje. Mi se jim moramo vdati brez prašanja. Naše solze tekó, ali mrtiča ne skličejo več iz groba.

Žalostni in potrti smo se tukaj zbrali, da izkažemo zadnjo čast možu, kakoršen je le redka prikazen v življenju narodov; možu, ki je glede našega narodnega življenja in napredka nam stvaritelj nove dobe.

Tvoja delavnost, dragi Janez, bila je vsestranska. Kako si ti budil našo literaturo; kako skrbno zbiral nje proizvode v Novicah, v Matičnih in drugih spisih! Kako marljivo si skrbel ob enem za povzdigo narodnega gospodarstva in naš kmetovalec in obrtnik ni

imel boljšega učitelja, boljšega svétnika, boljšega podpornika, kakor tebe!

In v srditem boji, ki ga bijemo za politiške in narodne pravice, ali nisi ti bil najprevidnejši, najzanesljivši vojvoda naš in ob enem sam najpogumnejši vojak?

Vsi stanovi smo čutili dobroto tvojega dela in tvojega truda; izrekamo ti zato tukaj svojo najtoplejšo zahvalo.

Zapustil si nam pa ti tudi najlepši zgled, kako je treba zbirati in družiti vse moči k skupnemu delu; kako je treba delati neprestano, z železno stanovitnostjo, ako se hoče doseči visoki nam — narodno blagostanje. Mi tú obetamo vedno tvoj zgled posnemati.

Kedar bi hotela hidra razprtije dvigati med nami svojo glavo, naj tvoj zgled potolaži nasprotne strasti. Kedar bi prišle nezgode na naš norod in bi hoteli neuspehi majati naše zaupanje, tvoj zgled nas ohrabri in potrdi.

Da, da ravnati se hočemo po tvojem zgledu, to ti obetamo, to na tvoji gomili prisegamo.

In kakor seme, ki si ga ti sejal po vsem polju naše slovenske zemlje, že klije in cvete in sad donša in ga donšalo bo še našim poznim unukom, tako nam večni ostane tvoj spomin. V svojih delih nam ostaneš nepozabljiv, nesmrten.

„Blagor mrtvim, piše evangelist, ki v Gospodu umrjejo, ker njih dela gredó za njimi“. Blagor tebi, dragi Janez, ker te spremljajo mnogoštevilna dobra dela, storjena za narod in dom, za državo in človeštvo, pred večnega sodnika.

Obračal si dobro svoj talent, kakor evangeljski hlapec, kteremu je gospod rekel: „Blagor tebi, vrli hlapec, ker si bil zvest v malem, jaz te zdaj nad veliko postavim.“ Tako si slavno dokončal svojega življenja pot; zdaj počivaj od dela in truda. Mirno počivaj pod to gomilo, ki bo sveta nam in našim unukom, dokler se bo razlegala slovenska beseda po teh prijaznih ravninah. Tvoj duh pa naj veje nad nami, kakor angelj božji; naj nas navdaja z gorečnostjo in pogumom za narod in delo, za slogo in edinost, da se bomo tudi za naprej trdno držali tvojega starega gesla: Vse za vero, za dom in za cesarja“ in da bomo srečno nadaljevali delo, katero si ti pričel.

In zdaj, dragi ranjki, z Bogom, z Bogom za vselej!

Vigilantibus jura.

I.

Po domače bi se to lako reklo: „Zaspanci nimajo nobenih pravic“, le s čuječnostjo si jih pribojujemo in pridobijene ohranimo.

Minister pravosodja je nedavno izrekel, da tisti znani odlok naj višega sodišča, po kterem ima biti vradni jezik po Kranjskem nemški, nima izključljive veljave, ampak da naj se na slovenske vloge dadó slovenski odloki. Sodnikom delo in vradovanje polajšati je zavkazal tiskati slovenske oblike za odloke. Za oboje smo visoki vladi res hvalo dolžni, ker oboje je prav pripravno slovenski jezik v vradnije vpeljati ter ga bolj in bolj gojiti in pospeševati.

Je pa li mogoče slovenski vradovati? Ima

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Harel. Pred. Vilinski.

(Dalje.)

XXVII.

„Periculis ex falsis fratribus . . .“

Eusebij ga uzame in bere. Bil je topel zagovor njemu v prid, v kterem je Bonos origenske misli Eusebijeve pripoznaval, vendar pa namen izgovarjal.

Duhovnik iz Betlehema se je tresel.

— „Ktere trditve, kako origenstvo?“ se začudi.

— No, kaj niso te bukve prišle iz tvojega peresa!“ reče Bonos, odvijaje pergamenov zvitek. Tu so bile razvite in utrjene zmote s tako jasnimi in določnimi besedami, da ni bilo nikakega dvomnja in sicer zmote tistega moža, ki so še živega slavili z najčastnejšimi naslovi in kteremu je roka nekoga zbora ta slavec in ob enem strašec grobopis napravila: Vidi satanam tanquam Fulgur de coelo cadentem; videl sem sopernika strelovito z nebes padajočega.

V te bukve so bili nasprotniki vse znosili, karkoli se je nahajalo v Eusebijevih delih, posebno tistih, ki jih je pisal, ko je bil naidušen za vshodno razlago, karkoli je le količkaj podobnega bilo Origenovim krivim mislim in sicer zatevne vrste svojevoljno spojivši ali pa ločivši, stik besedi pohabivši ali spremenišči in vse te zmote in dozdevke cesarejskega spoznavalca podtaknili so betlehenskemu samostancu. Nesreča za Eusebija, da je bilo takrat Origenovo delo: periarhón, „o načelih“ skoro nepoznano, tako da ni bilo moč primerjati in presojeti. Prav za prav pa Eusebij ni slavil Origena kot dogmatika, ampak kot exegeta, filozofa ne apostola, spoznavalca ne pa svetnika. Veličasten se mu je zdel njegov velikanski duh, ne pa vera njegova.

To ga je bilo tako iznenadilo in oparilo, da je stal kakor nem. Derhtel je po vsem telesu in vse njegovo gibanje je kazalo obupnost.

Bonos je bil tako prekanjeno položje preudari. Skrivaj je nastavlil svedoke, da pričajo potem, je bil li Eusebij vzbujen ali molčeč. Res se mu je odveč zdelo odgovarjati; menil je, da ko bi se zagovarjal, bi samega sebe dolžil. Na to se je bil Bonos tekoj odstranil, za sloves pa mu zaklical:

— „Hitim do škofa, odpret mu čči in sovražnike tvoje uničit“.

Seveda, storil pa ni niti eno niti drugo. Škof je izdal pastirski list svoji cerkvi jeruzalemski, s kterim jo svari pred nauki in nazori Eusebija podtaknjene pisanja.

Ta pastirica je bila nezmorno burna. Tožila je Eusebija, da dela razpor, da altar protistavlja altarju in da vleče z nasprotniki lastnega škofa, s tistimi ki mu niso priznavali ne učitve ne oblasti.

Zarad tega je bilo izrečeno zoper Eusebija in vse njegove konečno izobčestvo. Od tega trenutka dalej so bili izločeni tako, da se niti svetih skrivnosti niso smeli udeleževati. Zabrani so jim bili sakramenti in cerkveni pokop. Uhod v duhovniško cerkev prepovedan. Na kratko, bili se popolnoma izključeni in nekoristno osamljeni.

Eusebij ni mogel strpeti tega zamahljeja. Prine za pero misleč, da mu je dolžnost nedolžno zadete opravičiti in ako mogoče rešiti.

„Kaj nam hočete? Kaj hudega smo storili? Jaz tajim origenovski spis. Če je, to ga ne poznam. Pa če je res, to je sklepan pod mojim imenom zoper mene. Ker so moji spisi krivoverstva prosti, mi pa krivoverci svoje

li slovenski jezik potrebne izraze za vse primerljeje? Je li slovenski jezik toliko gibčen, kakor nemški, mar li ni preokoren? Devet desetink vradnikov bo te prašanje naravnost zanikalo, ter zadnjo besedo preokoren debelo podčrtalo. Poglejmo, kaj je resnica. Naravnost zatrdujemo, da za slovensko vradovanje ne manjka ničesar družega, kakor dobre volje. Zato mi na zgornja prašanja brez pomislika odgovarjamo: **da**. Slovenski se lahko vraduje, če se le hoče; slovenski jezik ima dovolj izrazov ter je dovolj gibčen za vse potrebe; okoren je le okornim in nehotečim, sicer pa nikomur.

Ze r. dr. Razlag je blizo pred desetimi leti izdajal časopis za pravnike in kako gladko je njemu tekla beseda v naj težavnih primerljeh! Spet zdaj se izdaja „Pravnik“, ki obravnava razne sodniške primerljeje in odloke. Izdale so se vrh tega še slovenske oblike za sodniške odloke, tedaj: Quid prohibet — Kaj brani slovenski vradovati? Da imajo naši vradniki in sodniki dovolj talenta se slovenskega jezika naučiti, naj bi ga tudi ne znali, ne dvomimo. Ko so pred nekaj leti marsikteri šli na Horvaško za uradnike in profesorje (saj tudi še zdaj hodijo), so se naglo naučili vradovati in podučevati horvaški in rojen Slovenc bi se slovenskega ne mogli naučiti? Verjame naj kdor hoče, mi ne. Da so naši vradniki dovolj talentirani, so dokazali s tem, da so se toliko in različnih tvarin, tudi ptujih jezikov naučili ter poslednjič še ojstre sodniške preskušnje prestali. Mar bi se le maternega jezika za vradovanje ne mogli naučiti? Gotovo bila bi tega le hudobna volja kriva, ktere pa saj ne smemo in nočemo nikomur podtikati.

Naj bi nas visoka vlada prašala, kako bi se po naj krajši poti slovensko vradovanje vpeljalo, bi ji vedli gotov pomoček nasvetovati. Vlada naj le izreče: „Čez leto in dan se bode začelo slovenski vradovati; kdor tega ne bo hotel ali ne bode tega zmožen, bo službo zgubil“. Stavimo nekaj, da nobeden naših domačinov službe ne bode zgubil in slovensko vradovanje bo brez vseh težav vpeljano. Da bi naš jezik danes tako gibčen bil, kakor nemški, ne zatrdujemo; pa k sreči za začetek slovenskega vradovanja tudi potrebno ni. Mar li je bil

nemški jezik vedno tak, kakor dandanes? O kaj še! Sto in stoletja so ga gladili in pilili in vendar je še tako pomanjkljiv, da potrebuje 18 do 25.000 ptujih besed za vse svoje razne izrazovanja. Tega slovenski jezik ne bo nikdar potreboval; naj bi se pa tudi v veliki sili (drugače bi se ne smelo nikoli zgoditi) kska ptujka nastavila, kaj neki zato! Do 25 tisoč je pač še dalječ dalječ; brez ptujih vradnih besed pa tudi Francozi, Angleži, Rusi in drugi niso, da tudi Latinci niso bili.

Ker tedaj ni nobenega ovirajočega zadržeka za vpeljavo slov. jezika v naše vradnije in nekaj dobre volje pa od vsih strani pričakujemo, se trdno nadajamo, da skoraj dosežemo, kar smo že toliko časa iskali in prosili. Bog daj srečo!

Bismark in naprednjaki nemški in drugi.

Pogled v bodočnost, kolikor je človeku mogoče, je dandanašnji pač čez vse žalosten. Ne dá se tajiti, da se liberalne stranke povsodi pomikajo bolj in bolj na levo, kakor Bizmark pravi, in slednjič morajo dospeti tje, kjer se monarhija neha in republika začne. Odkar se je ustanovila in utrdila republika na Francoskem, dobili so republikanci tudi po drugih deželah več poguma. „Liberalci se spreminjajo v „naprednjake“, prejšni „naprednjaki“ so pa že republikanci. Tako je vsaj v Italiji. Tam so republikanci, demokrati in irredentovci, na tihem pa tudi mnogi drugi liberalci edini v tem, da se mora kralj zapoditi in proglašiti ljudovlada. Konservativnih elementov v laški zbornici ni, žer se katoliki volitev ne udeležujejo, tako kralj pogreša tiste zaslonbe, ki jih imajo druge monarhije pri krščansko-konservativno mislečih možeh. Če pa laškega kralja ta osoda dohiti, zgodilo se mu bo le po pravici, ker se je njegov oče povzdignil na prestol s pomočjo prekucuhov, konservativno stranko pa je popolnoma preziral. Sardinski kralji so kralji po „volji naroda“, ne po „volji Božji“, toraj jim sme tudi narod krono vzeti, tako saj liberalci (republikanci) sploh mislijo in govorijo. Monarhija je vtrjena le potem, ako se opira na pravico in ako „voljo Božjo“ proglašati za izvor svoje oblasti.

Za Avstrijo se ni bati, da bi kedaj re-

publika postala, ker je preveč narodov in b se ti v skupni republiki ne razumeli, toraj vidijo v skupnem vladarju nekako očeta, ki jih varuje krivic in ki jim je zaščit enakovpravnosti. Vrh tega slovi Avstrija na tako pravični podlogi, njena dinastija pa je tako priljubljena, da se bo ta monarhija najbrž še ohranila, ko bi povsod drugod že ljudovlade imeli.

Drugačna je z Nemčijo ali bolj Prusijo. Ta si je mnogo dežel po krivici prilastila, toraj njena oblast ni tako priznana in spoštovana, kakor avstrijska. Bolj in bolj se tudi tam množijo republikanci. Za sedaj se sicer skrivajo, vendar se ne bomo motili, ako rečemo, da so sedaj „naprednjaki“ jedro bodoče republikanske stranke na Nemškem, „liberalci“ pa so rezervna armada, iz katere naprednjaki pomoč dobivajo. Dokler je nemški cesar na vse strani zmagovalen, ne bodo si republikanci na dan upali; naj bo pa nemška armada enkrat tepena, potem se zna zgoditi, kar se je v Parizu po sedanski bitvi zgodilo. Vjeti cesar Napoleon je bil od ljudstva odstavljen in proglašena republika.

Bizmark ja preveč bistroumen, da bi ga mogli naprednjaki prevariti s praznimi obljubami in zatrdovanjem; on že vé, kam ti ljudje merijo; toraj ima prav, da cesarja pred to stranko svari.

Za slovanstvo je sicer vse eno, naj bo Nemčija monarhija ali republika, prijateljstva tam v nobenem slučaju nimamo iskati. Drugačna pa je stvar gledé krščanskega stališča. Nemški cesar, čeravno protestant, je vendar še kristjan, in ravno v zadnjem prestolnem govoru je posebno povdarjal krščansko stališče. Nasprotno pa so naprednjaki ali bodoči republikanci skoraj vsi brezverci, ki ne verjejo v nobenega Boga, ter so večinoma pristaši Darwinovih izmišljij, (da je človek le naravna stvar ter sčasoma prirastel iz živalstva) ali pa epikurejci t. j. meseni poželjivci. Vsi pa so popolnoma bratje francozkih in laških republikancev. Vsem je znano, koliko sovražtva kaže katoliški cerkvi francozka republika, njej na čelu Gambetta.

Izgajanje redovnikov je še v vsem v spominu. Laški prostomavtarski republikanci so že je mogoče še hujši, ter skrunijo celó pogrebe, kakor se je pokazalo pri pogrebu lju-

pripisujejo; kaj pravim, svoje? ne, ampak tiste, koje ziorabijo zato, da me črnijo. Oni ne pobirajo v strugi kamenov, ampak jih ustvarijo, da me z njimi kamenajo. Kaj je meni početi temu nasproti? Ugovarjati? Zadušili mi bodo glas, rekši da lažem. Ne bodo mi verjeli s pretvezo, da je prav lahko krive spise zatajiti. Zatorej bodem jaz zoper mene učinjeno pokveko zaničeval, katera da ima, kakor se mi pravi, tak slog in tako izvrstno pisavo, ki je meni lačna in katere ne tajim. Kolikor spretniši je tvorec tega dela temote, toliko težje mi bode tiste prepričati, ki si nič dopovedati ne dajo.

„Al ne očita se mi le origenovstvo, tudi še druge stvari. Če bi kdo tebi verjel, to smo mi, ki koljemo cerkvo, mi ki po drugem ne hrepenimo, nego da s tabo v edinosti živimo, s tabo občujemo in naše pripravljence k tebi vodimo!... Ah, mi smo, ki sejemo razpor, ne ti! Kdo pa so ti, ki zdihovaje in solze od daleč zro v rešitelja votlino, v ktero hodijo očitni krivoverci. Kaj nismo mi? — In kdo je zapovedal, da se ne pokopljejo ostanki svetnikov, nedolžne koščice, da jih moči dež in

veter premetava? Ali nisi ti? — Kdo so tisti, ktere izobčenje tira v siromaške bajte kakor hudodelce? In kdo si je upal dražiti na življenje naše zver strahovito, pred katero je v nevarnosti življenje vsega sveta? Ti. Tako bedaštvo se godi. Prašam tedaj: Je-li to ravnanje škofovsko, je li glumsko?“

Zadnje te besede so letele na oni škofov korak, ki ga je bil res storil pri prvem ministru Arkadijevem, zato da bi bil Eusebij in njegovi proganani. Ta minister, strah okrajine in vsega sveta, hotel si je zagotoviti pomoč vzhodnih škofov o vojski, ktero je snoval zoper Stilihona, pa tudi denar mu je dobro došel, ki ga je imel na ponudbo. Zato je bil podpisal ukaz prognanja, ki je tiral Eusebija in druge na meje Persije ali v druge nezdrave in kužne kota Etiopije. Ta ukaz je imel izvršiti poglavar Cesareje, kar pade vsem pristuden Rufin pod meči Gajinovih vojakov v carigraskem predmestu Hebdoman. Z njim je pal še cesarski ukaz, kar je pa Eusebij on trenotek celo obžaloval, „kajti, je djal, zaslužil bi si bil v tistih krajih saj venec mučenstva, ker se od onod nikdar več ne pride.“

XXVIII.

„Dies irae, dies illa“.

Novo trpljenje je čakalo Eusebija v prihodu v Betlehem.

Njegovo nenavzočnost je bil Luskij porabil za to, da si zopet po kratkem osramotenju glavo po konci zravnal. Ta hudobni diakon se je nosil zaradi sile, kteri se je bil navidezno podvergel. Kaj bi se Eusebija sedaj bal? Ali bi se podstopil tožiti ga, on ki se sam ubraniti ne more in če bi ga, kdo li mu bode verjel?

Zdel se mu je primeren čas, da jarem otrese.

Sicer pa ni sedaj prvi pot zlodejske zveze z Rufino vzdrževal. Da eden z drugim občujeta, izumila sta si bila to zvijačo, da sta se dopisovaje razgovarjala.

Kadar ste se podali samostanski občini v basiliko, pokiekovali so možki in ženske k jaslum. Ko je Luskij svete plenice poljuboval, znal je ročno va nje skriti pisma, ktera je Rufina na vrsto pridši ven jemala. Ostudnost takega oskrunovanja, kakor bi si ga nikdo misliti ne mogel, ju je varovala. Neki primerljaj pa ju je izdal. (Dalje prih.)

beznjivega papeža Pija IX. Tem ljudem ni nič svetega, in vse, kar je Kristovega, sovražijo z neko peklensko strastjo. To so bodoči gospodarji Italije! Kakošnji so francozki republikanski in mogočniki, to se bolj in in bolj razodeva; in kakošnji bodo nemški republikanci, to si zamoremo že naprej misliti! Zmaga republike v Nemčiji pomenila bi novo preganjanje kristjanov po celi Evropi, morda razun Anglije in Rusije. Kajti da bodo uplivali tudi na Avstrijo, kjer imajo v nemškoliberalnih svoje verne brate, o tem ni dvomiti. Ako se avstrijski cesar ne bo udal pritisku iz Berlina, zná se tudi zgoditi, da bo nemška republika skušala naše cesarstvo razdrobiti in njegovo nemško polovico sebi pokorno ali odvisno narediti. Konec teh velikanskih prekucij pa bo velika vojska med Nemci in Rusi. Bizmark te dogodke naprej vidi, zato je oprezen in skuša moč naprednjakov še za časa oslabiti in če mogoče vničit. Bomo videli ali se mu to posreči ali ne!

Politični pregled.

V Ljubljani 5. decembra.

Avstrijske dežele.

V **državnem zboru** je bila viharna seja, ko so prišle v razgovor konfiskacije časnikov in so se liberalci pritožili, da se jim krivica godi. Rieger je nemškoliberalcem dokazal, da so oni prej še veliko huje delali s českim časopisjem. Minister Pražak je ojstro odgovoril ter liberalnim poslancem očital, da so sami postavili prelomili. Na to se je vzdignil dr. Rus in zahteval zadostovanja za to razžalenje. Volil se je odsek 24 udov, ki bo o tem poročal, ali je bilo to razžalenje ali ne. Grof Taaffe je potem odgovoril na Neuwirthovo interpelacijo ter dokazal, da se vlada ni v ničem pregrešila glede deželanske banke.

Češka poslanca Matuš in Hevera hečeta staviti predlog, da bi se naredile posebne **obrtiške zbornice** ločene od kupčijskih.

Greuter in tovarši so vlado interpelirali, če je res, da so **rudokopi** v moravski Ostravi tako slabo plačani, in kaj misli vlada storiti, da se tem ljudem življenje zboljša. Iz tega je pač razvidno, ktera stranka je z ljudstvom. Desnica se potegne za revne delavce, liberalcem se pa še nikoli ni smilil ne kmet, ne delavec, ne obrtnik. In vendar nesramni judovski listi našo stranko slikajo kot neko nazadnjaško, ljudstvu sovražno pošast. Delavci bodo zdaj vedeli, kje imajo pomoči in prijateljstva iskati.

Vnanje države.

Z **Rumunijo** se slabo razumemo, kakor pravijo najnovejše dogodbe. Avstrijski poslanik v Bukresu, grof Hojos, je namreč dobil povelje, da se nima z rumunsko vlado v nobene dogovore spuščati. Morda bo celo Bukreš zapustil. Avstrija je namreč razžaljena po zadnjem prestolnem govoru rumunskega kralja, kjer je ta rekel, da Donava ne sme biti samo avstrijska, ampak svobodna reka.

Nemški listi poročajo, da bo general **Ignatijev** kot minister notranjih zadev odstopil, in da na njegovo mesto pride general Čerevin.

Izvirni dopisi.

Z **Dunaja**, 4. decembra. (Burna seja.) Včerajšnja seja državnega zbora je bila tako burna, da enake že dolgo ni bilo.

Ne da bi bil kdo pričakoval, vnela se je živahna razprava pri predlogu dr. Jacquesa, da naj se pritožbe zoper objektivne razsodbe zaseženih ali konfisciranih časnikov vršé pred porotniki, ne pa pred deželnimi sodnijami, kakor doslej. Jaques je v temeljeval svoj predlog ter hudo vdrihal po večini državnega zbora kakor tudi po ministerstvu, kteremu je očital, da nima ne potrebne vednosti, ne pravosti in tudi ne državniške previdnosti, da bi se zamogli nadejati zboljšanja dosedanjih razmer v kterem koli oziru. Očital je vladi izvolitev grofa Belkredija za predsednika upravne sodnije, godrnjal je zaradi imenovanja novih udov gospodske zbornice ter s temi in drugimi nesramnimi izreki zbudil tako nevoljo med poslanci, da ga je moral podpredsednik, knez Lobkovic, ki je zaradi bolehnosti Smolkove predsedoval, dvakrat pokarati.

Enako strastno je govoril ponemčeni Pemeec dr. Rus, ki je v dolgem govoru našteval izreke slovanskih časnikov, da bi dokazal njih hujskanje zoper Nemce. Jezil se je, ker so bili konfiscirani celo govori nemških državnih poslancev in sklepi Karibadskega nemškega shoda, ter je kakor prej Jaques sodnikom očital, da niso nepristranski, da vladi na ljubo liste obsojujejo itd.

Mojstersko sta Lieubacher in dr. Rieger odgovarjala tema kričaćema. Lieubacher je Jacquesa kar zmlél. Dokazoval je, kako nespameten je njegov predlog, ker zahteva, da naj neskušeni in neučeni porotniki sodijo o razsodbah učenih in skušenih sodnikov! Izvrstno e Lieubacher Jacquesa zavrnil tudi gledé napada na vlado, rekši, da kakor sedanjó vlado, so prej napadali tudi svoje lastne ministre in sicer včasih tako hudo, da so se revčki že poslancem na desnici smilili. Pred vsem pa se je potegnil za napadeno čast sodnikov, kterim je Jacques očital, da ne sodijo nepristransko, ter je rekel, da to so Kuhelbadski dogodki v ministerstvu prava. Ako je razlaganje postave cinizem, kakor je trdil Jaques, in ima cinizem toliko moč celo pri sodnikih, ki so prisegli, da hočejo po vesti in pravici ravnati, potem ne vem, je rekel Lieubacher, kje bi potem iskali čistih rok, pravih značajev in samostojnih mož. Gromovita pohvala je donela govorniku, ko je končal svoj mojsterski govor.

Dr. Rieger je zavračal pa dr. Rusa. Kazal je, kako neopravičeno je izreke malih zakonitih listov očitati celi stranki, kakor je storil Rus, in ko bi se bil on pripravil na to reč, bi bil zamogel podati enako lep ali še večji šopek izrekov nemških listov. Vendar pa prebere odlomek nekega večjega dunajskega časnika v dokaz, da veliki dunajski listi pišejo o Slovanih enako surovo in zaničljivo kakor od Rusa navedeni izreki slovanskih listov. Tudi je Rieger povdarjal, da slovanski listi so bili še veliko bolj pogostoma konfiscirani kakor nemški in ako Rus zapor nemških vrednikov šteje po mesecih, zamore se zapor slovanskih vrednikov šteti po letih.

Razun Mengerja, ki je skušal zagovarjati svoja tovariša z leve strani, govoril je še minister Pražak ter se je odločno potegnil za tolikanj napadeno čast sodnijskega stanu. Rekel je, da sodniki ravnajo po geslu: enaka pravica za vse, da je neopravičeno, ako se pritožujejo, da so bili konfiscirani govori poslancev. Ker ako starašine v togi gredo na trg, jim mora biti prav, da jih imajo za ljudi, in tako se tudi poslanci ne smejo pritožiti, ako jih sodnije primejo, ker so bili morebiti

pozabili, da niso v visoki zbornici, kjer jim je vse dopuščeno, ter so sami prelomili postavó. Te besede ministre so zbudile med levičarji hudo razburjenost, in ko sta govorila Rieger in Menger, mislili so sim ter tje, kako bi se znosili nad ministrom, ki se je drznil očitati njim, nemškim liberalnim poslancem, nekda j toliko ponosnim, da tudi oni prelomljujejo postavó, kakor pričajo razsodbe sodnij! Ko je bila razprava končana in Jaquesovi predlog izročén že obstoječemu kazenskemu ne pa posebnemu odseku, kakor je levica zahtevala, vstane Rus ter pové, da so besede ministre njegá in njegove nemško-pemške tovariše osebno razžalile. Ako pa kak poslanec drugega osebno razžali, sme razžaljenec po §. 58 opravnega reda tirjati, da se voli iz devetih zborniških razredov poseben odsek, ki ima reč preiskovati in v 24 urah zbornici poročati ustmeno. On in njegovi tovariši zahtevajo tak odsek. Predsednik hoče z nasvetom Rusovim ravnati kakor z drugimi predlogi, začne se razgovor, kaj zahteva §. 58. opravnega reda in ko je še Pražak rekel, da se podvrže razrodbi predsednikovi in zborniški, dasi ni trdil, da bi bili obsojeni poslanci, ampak le njihovi govori in časniki, ki so jih objavljali, predsednik določi, da se v ta namen danes o poludne zberó deveteri razredi zborniški in volijo dotični odsek, ki bode poročal v torek, so li bile besede ministre res razžaljive ali ue. V 5 razredih imajo desničarji večino, v 4 pa levičarji. Toda v enem razredu imajo konservativni poslanci le za en glas večine, in ne ve se, kako se bo volitev izšla in od kterere strani jih bo več navzočih. Toliko pa je gotovo, da večina zbornice v besedah Pražakovih ne vidi osebnega razžaljenja, ker ni nobenega poslanca imenoval, in da bo izrekla grajo (tem več nad levico, ki je s tolikim hrupom prav nepotrebno napravila tak škandal in celi dan potratila s tako malenkostnimi rečmi.

V tej seji so tudi vsled sklepa Hohenwartovega kluba Greuter in tovariši vprašali vlado, kako je z delavci v Moravski Ostravi in kaj misli zanje storiti. V imenovanem mestu so se namreč delavci uprli zoper severno železnico, ter niso hoteli več delati v njenih jamah, ker jim je le po 40 kr. na dan plačevala in jih silila živež v njenih zalogah kupovati. Delavci so odpovedali delo in poslali deputacijo se pritožit, pa okrajni glavar je deputacijo dal zapreti. Radovedni smo, kaj bode vlada odgovorila na to interpelacijo.

Minister Taaffe je včeraj odgovoril na interpelacijo o deželanski banki. Levičarji so bili jako tihi, in mirni, ko je minister razkladal, da dotični regulativ ni postava, da se ga prejšnji ministri sami niso držali, in da so se bile enake reči, kakor sedaj deželanski banki, že prej dovolile tudi drugim delniškim društvom. Levičarji so stavili predlog, naj se odgovor ministrov izroči posebnemu odseku. Pa predlog pride v eni prihodnjih sej v razpravo, pa bo težko obveljal. Desnica bode privolila v razgovor o deželanski banki, ne pa volitev posebnega odseka. Vsaj za zdaj tega ne misli, pa bode težko spremenila svoje mnenje.

Iz Štajerskega, 3. decembra. Potrebna beseda o pravem času se ne sme zamolčati, pa tudi ne zameriti. Taka potrebna beseda v teh dnevih se meni zdi prijazen, pa resen opomin gledé naročevanja časnikov. Brez časnikov izobražen človek dandanes ne more biti, in ravno zdaj ob koncu leta je čas, da se časniki znova naročajo.

Slovinci imamo obilno časnikov za raz-

lične stroke: za politiko, za beletristiko, za verske in šolske zadeve, za gospodarstvo itd. zato je res sramota, da še povsod po Slovenskem so toliko nemških časnikov nahaja in da skoro večina izobraženih Slovencev več nemških nego slovenskih listov plačuje in čita. Jaz bi stavil Bog ve kaj, da se v enem večjem slovenskem mestu več nemških časnikov naročuje in čita, kakor po vsem Nemškem slovenskih. Vzrok temu pa ni potreba, ampak sama navada, in sicer slaba, škodljiva navada, ki rodi tudi desti slabih nasledkov. Glavni slab nasledek je brez dvombe ta, da kdor vsak dan nemške liste čita, tudi vedno in rajši nemški občuje, rajši in laglje nemški misli in tako nevedé pride do tje, da začne tudi nemški čutiti. To velja ravno tako o čitanju dobrih kakor slabih nemških listov; samo da iz poslednjih še veliko drugih slabih nasledkov prihaja.

Po Štajarskem je v vsakem obziru najnevarniši nemški list Graška „Tagespost“, ki se žalibože po mestih in trgih tudi v narodnih krogih še vse preveč obrajta. Zraven nje pa se še šopirite Celjanka in nekoliko pohlevniša Mariboržanka. Dajte torej listom o novem letu slovó in naročujte si slovenske liste, kateri vam bolj ugajajo; saj! imamo dnevnik, tednik in mesečnike!

Če bodo slovenski časniki dobili ve čna-rcónikov ter več gmotne podpore, bodo tudi lahko več različnega gradiva prinašali in gotovo slabe nemške liste na vse strani prekoslili. Nikarte, dragi rojaki, tega prijaznega opomina prezirati, ampak premislite ga sami pri sebi in gotovo bote spoznali, da je pameten; in zato upam, da bote se po njem ravnali ter mesto nemških časnikov si le slovenske naročali.

Telegrama „Slovenca.“

Z Dunaja 30. novembra.

Zbornica je sklenila s 215 glasovi zoper 5 pričeti posebno razpravo vajaške postave. Heilsberg je interpeliral vlado zaradi premeščenja Vesteneka.

Domače novice.

V Ljubljani, 6. decembra.

(Dr. Bleiweisove prsne podobe), izvrstno zadete, iz gipsa, masivno vliete, bronirane ali pa belo lakirane, deset palcev visoke, se dobivajo pri tukajšnjem podobarju Fr. Zajcu na karlovški cesti. Cena jim je 1 gl. 50 kr. za vsako. Častilce Bleiweisove opozorujemo na te podobe, ker lepšega kinča ni za na omare ali nad knjižnice postaviti, kakor so kipi slavnih mož. Nemci imajo Götheja in Schillerja skor po vseh hišah; mi pa zaljšajmo sobe z našimi vlemožli!

(Slovenske Matice) domači odborniki so se bili 29. nov. sošli k posvetovanju, v katerem so po smrti svojega prvosednika dr. J. Bleiweisa izvolili si dosedanega namestnika g. P. Grassellija za voditelja ter ga pooblastili, da vlada Matico do prihodnje volitve, ktera se vrši navadno po občnem zboru. Razun o pogrebu svojega prvosednika so posvetovali se o kojigah letošnjih ker je Somatologija nemška jela tiskati se v novej pravnejšij obliki, sklenilo se je iz raznih tehtnih vzrokov, da se po najnovejšij vpravú prestava slovenska in torej vrh drugih knjig podá družnikom še le bodoče leto. Za 1881 pa se ob novem letu razpošljete za zdaj le knjigi a) Letopis in b) Šumanova Slovenska slovnica, katerih natiskovanje se dotlej dokonča in družbenikov imenik vredí.

Odločijo se nekterih odsekov seje v teh dneh; odbora seja pa utegne biti 21. dec. t. l. ali sv. Tomaža dan, da se ukrenejo potrebne Maticine stvari za tekoče in prihodnje leto.

(G. A. Nedved), učitelj petja in godbe na pripravnici dobil je od cesarja zarad svojega marljivega delovanja zlati križec za zasluge.

(Še nekaj o Bleiweisovem pogrebu.) Omeniti moramo posebnih zaslug vrliga župana Baudeka iz Udmata, ki si je vse prizadejal, da je zbral župane, ki so mrlíča nosili in mu svetili. Iz daljnega Ljutomera sta prišla kot deputacija gospoda dr. Anton Mravljak in Jože Gomilščak, posestnik in tržan.

Razne reči.

— Maščevanje. Nek cunjar, ki je navadno stanoval v Hlebcah pri Lescah in je doma menda v Bovcu, je bil 29. nov. v Mošnjah, kjer je imel pregrešno znanje. Imela pa je grda babura prejšnji čas že družega sogrešnika in ko je ta zvečer ob 8 uri stopil v hišo, naj si bo, da bi se maščeval nad nečistnico ali nad cunjarjem, kar ni še znano, je bil cunjar Jan. Kn., ki je zdaj 48 let star in je bil kdaj v sedmi soli, toraj spriden študent, precej velik nož s tako silo kakih 8 centimetrov zasadi v prsi in srce, da mu je 2 rebri in srčno žilo prerezal, da se je takoj zgrudil in je bil mrtev. Pač nesrečna smrt — kje je duša?

Zahvala.

Složna udeležitev najširjih krogov od blizo in daleč je tako povečala pogreb nepozabljivega našega

dr. Jan. vitez Bleiweis-Trsteniškega, da je svet malokdaj videl kaj enacega.

Podpisani odbor se usoja najtoplejšo zahvalo izrekati vsem, ki so mu olahkočili izvršitev njegovega naloga in pripomogli, da se je o tem žalostnem povodu tako dobrodejno prijavilo splošno sočutje. Posebno zahvaliti se moramo: županu glavnega našega mesta gospodu vladnemu sovetniku Ant. Laschanu; sl. mestnega magistrata oddelku za javno varnost; gospodom rediteljem, ki so pod skušenim, previdnim vodstvom g. mestnega odbornika Fr. Dobrleta uredili velikanski sprevod; vrlim županom iz ljubljanske okolice in tukajšnjim gospodom meščanom; sl. deputacijam in društvom zastopanim v sprevodu; gospodom bogoslovskim pevcem; gospodom trgovcem in obrtnikom, ki so mej pogrebom zaprli svoje poslovalnice; zlasti pa še čast. novinarstvu, katero je najvspešneje podpiralo naše prizadevanje.

V Ljubljani 4. dan dec. 1881.

Odbor

za dr. Bleiweisovo pogrebno svečanost.

Po enoglasnih izrekih mnogih švicarskih, nemških in avstrijskih zdravnikov, so Brandovi švicarski bobki, ki jih je lekar Rich. Brandt v Schaffhausnu iz švicarskih rož umetno sestavlil, izvrstno in vselej neškodljivo zdravilo zoper zaprtje trebuha, za odstranjenje žolca in pljunka, za očistenje krvi, in za vse take bolezni. Pomaga pa brez vsakih bolečin in gotovo.

Zahtevajo naj se „Brandovi švicarski bobki“, ki se dobivajo v plehastih škatljicah po 50 bobkov za 70 kr., po 15 bobkov za 25 kr. Vsaka škatlja mora imeti na pokrovu zgoraj narisani švicarski beli križ na rdečem polji in ime izdelovalca, sicer ni prava.

Izkazi o učinkih tega zdravila dobé se zastonj v lekarnih, kjer se zdravilo prodaja. (2)

Prodaja v Ljubljani A. Mayr lekar poleg frančiškanske cerkve.

Služba orgljarja

se oddaja v Kresnicah blizu Litije. Dobiva prosto stanovanje, biro in še nekaj malenkost.

Prosilci za to službo naj se oglašijo do 16. decembra t. l. pri farnem predstojništvu v Kresnicah. (3)

Borzne operacije

izvršuje točno, gladko in direktno po originalnih cenah

bankina hiša „Leitha“

(administracije Halmai),

Wien, Schottenring 15, vis-à-vis d. Börse.

z

dobitkom

in sicer: dobičkom v denar spravijo.

Kupčije na dobiček se točno in direktno izvršujejo. Družbine kupčije (samo 30 do 60 gold. vplačila za 1000 gl. v papirjih.) Provizije samo 50 kr. Gotovega plačila ni treba. Vnanje naročila in vsa bankirska opravila se točno poskrbujejo. Pojasnila in podučila se primerno in brezplačno dajejo v denarnem in izrebovalnem listu „Leitha.“ (6)

Obilno obsegajoča brošura ima: žrebovalni koledar (načrte vseh evropskih žrebanj poduk), kako naj se denarji na dobiček nakladajo, o raznih papirjih, zavarovanji lozov itd. Pošilja se zastonj in brezplačno.

Melburne 1881. I. darilo. Sreberna svetinja.

Godba na valjar,

različne velikosti, da igrajo po 4 do 200 komadov; mandoline, bobni, zvončki, kastanjete, harfe, nebeška godba itd. potem

tabakire z godbo,

ki igrajo po 2 do 16 komadov; neceserji, sbrambe za smodke, švicarske hišice, albumi za fotografije, pisna stala, omarice za rokovice, težaki za pisma, posodice za rože, okvirji za smodke, tobakire, pisne mize, flaše, vrčki, listnice, stoli itd. vse z godbo. Po najnovejšij modi in dobro izdelano se kupi pri

J. H. Heller.

v Bernu na Švicarskem.

Kdor hoče pravo blago dobiti, se mora naravnost na mene obrniti. Cenike s podobami pošiljam zastonj. (2)

100 najljepšij izdelkov v vrednosti 20.000 frankov se bo razdelilo med kupovalce mojij godbenij umetnikov kot premijé od novembra do 30. aprila.

Telegrafične denarne cene 5. decembra.

Papirna renta 77 30 — Sreberna renta 78 15 —
Zlata renta 93 75 — 1860letno državno posojilo 133 —
Bankine skojice 382 — Kreditne skojice 361. — — London
118 35 — — Cea. kr. eskini 5.58 — — 2-frankov 9.40.